

РЕШЕНИЕ

№ 4671

гр. София, 16.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-V СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори май през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Иванина Ив. Пъстракова

Членове: Димитър К. Демирев
Йоана Кр. Кацарска

при участието на секретаря Ирена М. Апостолова като разгледа докладваното от Димитър К. Демирев Въззивно гражданско дело № 20241100500496 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 14163/21.08.2023г., постановено по гр.д. № 15125/2022г. по описа на Софийски районен съд, 49 с-в, съдът е отхвърлил предявения от С. С. Ц. срещу К. П. П. иск по чл.45 ЗЗД за сумата от 1000лв. като частичен от общата сума от 15 000лв. за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в уронване на личния и професионален авторитет на ищеца, честта и достойнството, както и психологически и физически дискомфорт, притеснение, безпокойство и тревожност вследствие на изявления от ответника, направени на 14.01.2022г. в обедната емисия „Новини“ на БТВ и на 16.01.2022г. в интервю за предаването „Тази Неделя“ по БТВ.

Производството е образувано по въззивна жалба на ищеца в първоинстанционното производство срещу така постановеното решение, което се обжалва в цялост по съображения, че същото е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила, както и необоснованост. Твърди се, че неправилно съдът, без да извършва преценка на всяко едно от изказвания на ответника, е приел, че представляват коментар на факти като е заключил, че оценките и мненията не подлежат на проверка за достоверност, коментирайки общо изказванията на ответника. Преценката била мотивирана по отношение на малка част от изказванията на ищеца /по оценката за работата на КПКОНПИ и „контрола за надеждност“/, но за останалите изказвания липсвали

мотиви, нито преценка дали всяко едно от тях представлява оценка/мнение или фактическо твърдение, поради което се твърди немотивираност. Безспорно установено било, че ответникът чрез нарочно изявление в обедната емисия на новините на 14.01.2022г. обявил, че е отнет допускът на класифицирана информация на ищеца, не само преди влизане в сила на акта, но и преди връчването му на адресата, без да е предвидено министър-председател да извършва такова уведомяване чрез националния ефир, както и да има такова правомощия, по който начин обявява, че лице, заемащо една от най-висшите публични длъжности е с отнет достъп до класифицирана информация, което е в състояние сериозно да увреди честта и достойнството му, вкл. да предизвика вреди на доброто му име. Сочи се, че съобщаването е извършено неправомерно – чрез национална медия, както и че е разгласен индивидуален административен акт, който не е влязъл в сила, който подлежи на предварително изпълнение, който впоследствие е бил и отменен. Твърди се, че ответникът в качеството си на министър-председател е имал право да получи информация от ДАНС, но разпространеното от него в публичното пространство като информация не съответства на съдържанието се в нея, като съдът немотивирано не обсъдил. Въведени са оплаквания и срещу липсата на преценка на използваните от ответника изразни средства в цялостния им контекст на казаното и изявленията. На следващо място, въпреки позицията от 14.01.2022г. на сайта на КПКОНПИ ищецът е изразил позиция в опровержение на изявленията, вкл. че всяко прибързано изказване с цел печелене на временни политически дивиденди ще се окаже клевета, в интервю на живо на 16.01.2022г. ответникът заявява твърдения, чрез използване на специфичен речеви похват за наличие на връзка между обявеното намерение на ищеца да подаде оставка и отнемането на достъпа до класифицирана информация, както и че може би ищецът предварително е знаел за този акт, което го е мотивирало да си подаде оставката, вкл. изявленията на ответника водят до извод, че ищецът е изнесъл класифицирана информация и от това има последствия, какъвто е и единственото логическо тълкуване на изявленията на министър-председателя към този момент и в медийното пресъздаване на интервюто. Твърди се, че самите твърдения на ответника от 16.01.2022г. са и неточни от фактическа и правна гледна точка, доколкото от преписката от ДКСИ се установява значително разминаване, а ответникът дава част от предполагаемите мотиви, с което създава впечатление, че ищецът е извършил деяние, което би могло да се квалифицира като престъпление, в какъвто смисъл са разтълкуван и думите от медиите, отразяващи изказванията му. Поради това се прави оценка на тези твърдения като клеветнически, вкл. възприети от ищеца и пряка и непосредствена причина за емоционалното му състояние.

В срока по чл.263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ответника в първоинстанционното производство, в който се оспорва жалбата като неоснователна. Споделят се мотивите на първоинстанционния съд, че изказванията не може да има

клеветнически характер, доколкото не съдържат в себе си фактически твърдения, а оценъчни съждения – анализ и коментар на реално осъществени факти и обстоятелства, които не се оспорват от страните, а са ноторни - заявяването на оставката на ищеца като председател на КПКОНПИ и последващото отнемане на достъпа му до класифицирана информация с гриф „строго секретно“ с нарочен акт. Твърди се, че първоинстанционният съд изложил подробни съображения по отношение на всички твърдения, за всяко едно от процесните изказвания, то техническото им преповтаряне не е необходимо, нито създава неяснота или съмнение по отношение на мотивите на съда. Касателно твърдяното в жалбата нарушение на материалния закон и необоснованост в частта, в която се твърди, че съдът не е взел предвид факти, свързани със съобщаването на акта за отнемане, което станало „неправомерно“ е изложено, че правилно първата инстанция е приела, че обстоятелствата свързани с издаването, съобщаването, обжалването и резултата от същото са извън предмета, а единственият релевантен факт е отнемане достъпа по надлежния ред към момента на изявленията. Ирелевантни били и доводите свързани с предхождащи издаване на акта обстоятелства. За пълнота се сочи, че правилно първоинстанционният съд приел в тази връзка, че по делото било обявено за безспорно и ясно формалното основание за издаване на акта – липса на надеждност, което съвпадало като информация с твърденията на ответника, съответно отказал да обсъжда поради ирелевантност преписката от ДКСИ, спрямо която за пълнота е добавено, че в същата изрично е посочено това обстоятелство. Извън предмета на делото било и отразяването на твърденията от медиите, представляващи действия на трети лица. Поради това и е заключено, че правилно съдът е приел, че по отношение на всяко от процесните твърдения липсва противоположност.

Софийският градски съд, като прецени събраните по делото доказателства, въз основа на закона и във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, достигна до следните фактически и правни изводи:

Първоинстанционният съд е сезиран с осъдителен иск от 23.03.2022г. по чл.45 ЗЗД, с който се иска ответникът да бъде осъден да плати 1000лв. /като частичен иск от общия претендиран размер от 15 000лв./ представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от отправени клеветнически твърдения, съдържащи и приписване на неизвършено престъпление, направени в ефира на телевизия БТВ по време на обедна емисия новини, както и на 16.01.2022г. в интервю за предаване „Тази неделя“ по БТВ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба. Конкретните твърдения на ответника, за които се претендирани вреди са ***„2.1. Днес бях уведомен от ДАНС, че са отнели разрешението за достъп до класифицирана информация до ниво „Строго секретно” на председателя на КПКОНПИ С. Ц. с днешна дата на база на данни по време на контрол за надеждност за неговата***

надеждност, както е по Закона за защита на класифицираната информация. Това, което аз не мога да кажа е дали всъщност оставката, която беше подал вчера, е на база на неговото предположение, че това ще се случи днес, но се радвам и приветствам ДАНС и българските служби за сигурност така да покажат решителни действия, че всеки път когато те виждат, че има нарушение на закона, да действат и оттук нататък да е ясно, че няма човек, който ще бъде над закона. И за мен това вече е истинска постъпка, че промяната е дошла, няма хора, които ще бъдат над закона оттук нататък.” ; **2.2.** „Факт е щом ДАНС са преценили, това е базирано на данни и проучвания, които със сигурност не са били събирани за кратък период от време; **2.3.**”Това съвпадение, че точно вчера той решава да подаде оставката, а днес му се отнема допускателно, предполагам и се надявам, че всъщност няма директна свързаност, в противен случай той по някакъв начин е предполагал за това.; **2.4.** ”Ами и датата на започване на събиране на информация също е класифицирана информация, но съм сигурен, че това е било обект на сериозна работа от дни наред. С други думи крайният резултат е бил постигнат откъм анализ на данните и днес-тази сутрин е било взето това решение. И съм сигурен, че, аз вярвам на управлението на ДАНС в този момент, че са взели най-доброто решение, което са могли да вземат, на базата на данните, които са получили и това до някаква степен, както казах отново, така, надявам се, че няма връзка с неговата оставка от вчерашния ден.; **2.5.** ”Той вече няма възможност да има достъп до класифицирана информация, което прави неговата работа като председател на КПКОНПИ до някаква степен невъзможна.” **2.6.** „За мен това, че нямаме истински сериозни дела за корупция на високите етажи на властта, показва абсолютно ясно, че КПКОНПИ не си е свършила работата, тази работа, която всички ние като български граждани се надяваме да беше свършила. Така, че оценката ми е отрицателна, силно отрицателна. Но това е просто факт на базата на това на кое ниво на корупция сме в света, как всички български граждани знаят, че корупцията е един от най-големите проблеми.; **2.7.**”Ами всеки човек, който има достъп до класифицирана информация с гриф „строго секретно” трябва на всеки три години да минава т.нар тест за надеждност. Да бъдеш надежден е човек, който не използва класифицираната информация извън нейното предназначение. Сега, понеже самите данни, самите те са класифицирани и аз нямам право да ги изкажа, но явно ДАНС е преценила, че тази надеждност по закона за класифицираната информация не е спазена от г-н Ц.”/Изявлението е в отговор на въпрос „Какво означава информацията, че С. Ц. се провалил на контрола за надеждност?“; **2.8.** ”В последните няколко седмици със сигурност, това което аз знам, е работено, в смисъл това не е от днес за днес, това си е един по-сериозен процес и това, което така лично мен в първия момент ме изненада, че в петък сутринта ДАНС са чакали да го уведомят г-н Ц. в 9 часа, а той в четвъртък си подава оставката, без да казва какви са причините. С други думи,

дали е предполагал, че това ще се случи в петък не мога да кажа. Но беше наистина доста голямо съвпадение на данни, как деня преди това нещо да се случи... но не искам... не знам, не мисля, че може би е от службите, но отнякъде този човек може да е имал информация, това не мога да кажа, не искам да спекулирам.; **2.9.** "Но пък искам да поздравя службите, защото до този момент, поне моето усещане е било в миналото, че за хора, които са на така... на постове, които са от особено значение, те имат някакво чувство на недосегаемост. Това, което вчера се демонстрира, според мен, е че когато ДАНС вижда някаква нередност, независимо кой е този човек, те действат според правилата.; **2.10.** "Ами разбира се, че когато някой му се вземе... не мине теста за надеждност, първото нещо е да се каже, че е надежден, нали това е най-нормалното нещо. Изявлението е в отговор на въпрос: Възможно ли е , както той /С.Ц./ нарича това да се окаже клеветата?"; **2.11.** „На мен лично да”/изявлението е в отговор на въпрос „Угнетително ли ви прозвуча това, което ви казват?” **2.12.** „Аз лично знам, да, но не мога да кажа нищо повече. Изявлението е в отговор на въпрос „Изяснихте ли си каква заплаха е произтекла от така невнимателното боравене от него с такава класифицирана информация?"; **2.13.** „Това, което мога да кажа ясно е, че информацията, която дойде при мен с доводите, които дойдоха при мен, аз мисля, че ДАНС е направила най-доброто нещо, което е могла да направи откъм професионализъм и следвайки правилата; **2.14.** "Всеки от нас разбира, че имаше едни хора в миналото и едни... които бяха с лек статут на недосегаеми, когато правилата могат да се спазват, могат да не се спазват и някак си това е разбрано, защото те са овластени, просто това правило вече свърши; **2.15.** „Ами, предполагам, че да” Изявлението е в отговор на въпрос: Това означава ли, че по закон ще бъде търсена отговорност на г-н Ц.. Вие казвате, че знаете какъв риск е произтекъл за държавата, от информацията, която е огласил и казвате, че всички са равни.. Но има ли причини да бъде сезирана прокуратурата за действията, които е извършил г-н Ц.?/.; **2.16.** „Аз смятам, че в ДАНС има в момента достатъчно професионално ръководство да реши, да вземе най-правилната стъпка в този случай. Както видяхте те в петък направиха първата стъпка, предполагам, че ще направят и следващите точно по правилата.” Изявлението е в отговор на въпрос „Но министър-председателят казва, че смята, че трябва да бъде сезирана прокуратурата по този казус, правилно ли разбрах?”;

Твърди се, че изявленията (2.1. – 2.6. вкл.) били направени на 14.01.2022г. в ефира на телевизия БТВ по време на обедна емисия, които били широко разпространени в медиите и централните емисии, като час и половина след излъчване на интервюто на ищеца било връчен индивидуален административен акт за отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от зам.-председателя на ДАНС, подлежащ на предварително изпълнение. Сочи се, че ответникът не е сред предвидените лица, които могат да правят уведомяване за

издадения ИАА, а с нарочното телевизионно изявление, доколкото изхожда от лице, заемащо една от най-висшите публични длъжности, с което се обявява, че на друго лице, заемащо висша публична длъжност, му е отнет достъп до класифицирана информация, е в състояние сериозно да засегне честта и достойнството. В отговор от същия ден на сайта на КПКОНПИ ищецът в своя позиция сочи, че „не съм разследван, нито съм се провалил на контрол за надеждност – всяко такова прибързано изказване, направено с цел печелене на временни политически дивиденди ще се окаже клевета“. Изявленията (2.7. – 2.16.) били направени на 16.01.2022г. в интервю за предаването „Тази неделя“ по БТВ, чието цялостно съдържание водело до извод, че министър-председателят /към този момент/ обявил в национален ефир неколкократно, че ищецът изнесъл класифицирана информация и от това имало последствия, както било интерпретирано и в медиите. Твърди се, че същите били неточни от фактическа и правна гледна точка, доколкото изявленията не съответствали на факта, че ищецът не е минавал коментиран „тест за надеждност“, каквито не били предвидени и ЗЗКИ, така и между обявените от ответника причини за отнемане на разрешението и правните основания посочени в акта се наблюдавали значителни разминавания, с което ответникът създавал впечатление, че ищецът е извършил деяние, което би могло да се квалифицира като престъпление. Същото съвкупно с изразените от ответника съмнения за мотивите за обявеното на 13.01.2022г. намерение на ищеца да подаде оставка, внушавали, че отнемане на достъпа до класифицирана информация е причината за оставката, които внушения освен неверни били и zlepоставящи. По повод подадена на 17.01.2022г. жалба от ищеца срещу издадения ИАА, с решение от 24.02.2022г. ДКСИ е отменил обжалвания акт.

Вследствие „ексклузивното“ включване и изявленията от 14.01.2022г., вкл. след интервюто от 16.01.2022г., ищецът получил притеснение и безпокойство, изпаднал в емоционален шок и вдигнал кръвно налягане и получил силен дискомфорт. Вместо да потърси медицинска помощ сам отишъл да получи лично акта, след запознаване с който и несъстоятелните му правни основания, знаейки, че не е извършил нищо нередно, възстановил самообладание и публикувал позицията си. Въпреки това, в следващите дни безпокойството се увеличило, осъзнавайки, че публичното му посочване от министър-председателя като лице, злоупотребило с класифицирана информация, нанасят съкрушителен удар върху честта и достойнството му, както и разрушават личния му и професионален авторитет, вкл. като бивш главен прокурор и председател на КПКОНПИ. Внушенията, че нарушил ЗЗКИ и че оставката му е в резултат на нерегламентирано получена от него информация за предстоящо отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация, го zlepоставяло пред приятели и колеги. Във връзка с изявленията на ответника и публикациите в медиите, вкл. коментарите на потребители в социалните мрежи, прочетени от ищеца, с което се създавала невярна представа за личността му и е бил zlepоставен пред обществото,

сред приятели и колеги, вкл. била накърнена и собствената му самооценка. Въпреки решението за отмяна на решението за отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация, то същото не било разпространено по същия начин, по който е било обявено самото му отнемане, а е следвало министър-председателят да обяви публично и тази информация. Безспорно ищецът е публична личност, съответно прагът на търпима критика спрямо него е завишен, но изявленията на ответника, заемащ на най-високо държавно ниво публична длъжност, надхвърляли този праг, доколкото не представлявали оценъчни съждения или анализи, а директно касаели фактически твърдения, внушаващи действия, граничещи с престъпления, които изявления били противоправни, а резултатът от това било нанасяне на неимуществени вреди. Публичното и нееднократно оповестяване на неверни и клеветнически твърдения, част от които можело да се интерпретират и като приписване на престъпление, не съставлявали изразяване на мнение, нито представлявали оценъчни съждения или критика по друго обществено значими въпроси, поради което излизали извън границата на добросъвестното упражняване на правото на изразяване и разпространяване на мнение и на свободата на словото.

В отговора на исковата молба се оспорва основателността на заявената искова претенция по съображения, че не са налице в кумулативна съвкупност всички предпоставки за ангажиране деликтната отговорност на ответника. Оспорва се наличие на елемента противоправност, доколкото изявленията не били клеветнически като предмет на клеветата можели да бъдат само факти, не и с субективната интерпретация на същите, като се оспорва процесните изявления на ответника да са противоправни, конкретно се твърди, че с нито едно от същите не се приписва извършването на престъпление от страна на ищеца, а всяко представлява изразяване на мнение и оценъчни съждения направени от ответника по повод факти от обективната действителност. Оспорва наличието на претърпени от ищеца вреди, както и причинно-следствена връзка.

С приетия за окончателен доклад по делото са отделени за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че на 13.01.2022г. ищецът е декларирал, че ще си подаде оставката като председател на КПКОНПИ, че ответникът е направил процесните изявления на 14.01.2022г. в обедната емисия новини на БТВ и на 16.01.2022г. в интервю за предаването „Тази неделя“ по същата телевизия, както и основанията, на които е издаден процесния индивидуален административен акт (чл.11, ал.2, т.1 и чл.59, ал.1, т.1 вр. чл.40, ал.1, т.6 вр. чл.41, т.3 и т.4 и чл.59, ал.1, т.2 ЗЗКИ с акт от 14.01.2022г.), връчен лично на 14.01.2022г.

Установено е по делото, че същият е отменен с решение № 16-II-13/24.02.2022г. от ДКСИ (л.77 по делото), след като е установено, че няма данни за разгласяване на класифицирана информация (т.е. информацията послужила като основание за издаване

на акта е била известна и преценена още преди приключване на процедурата по издаване на разрешението за достъп до класифицирана информация валиден до 05.01.2023г.), както и че по повод сигнал на ищеца от 17.01.2022г. с постановление от 16.02.2022г. е отказано образуване на ДП на осн чл.213, вр. чл.24, ал.1, т.1 НПК, поради това, че от проверката било установено, че деянието /предмет на проверката/ не съставлявало престъпление по чл.357 НК, вкл. нямало установени данни за друго престъпление, които обстоятелства безспорно се установяват и от приобщените писмени доказателства.

Събрани са гласни доказателствени средства чрез разпити на св.А. и св. С..

От показанията на св.А. /ръководител връзки с обществеността в КПКОНПИ от 2020г./ се установява, че преди решението на ищеца да си подаде оставката и след това бил спокоен, но след от анонса на ответника по БТВ, че ще му бъде отнет допуск до класифицирана информация, за което бил изненадан и се почувствал зле, след което като се видели същият бил зачервен, имал нещо като кръвоизлив в едното око, вдигнал кръвно, бил в емоционален шок, доколкото бил разстроен от това, че цялата му кариера като съдия, прокурор и председател на КПКОНПИ била поставена под въпрос. Споделил, че от това което е чул, бил обвинен в сериозно престъпление, бил много разстроен и не очаквал такова публично опозоряване. Свидетелства, че се чули с ищеца в събота и неделя, като той следял всичко писано по темата и особено коментарите и това го карало да се чувства още по-потиснат. На второто изявление на ответника в неделя ищецът не реагирал, защото нямал сили, а съобщил, че ще предприеме необходимите действия по закон, за да защити името си, но това вече нямало никакво значение, защото всички били чули и разбрали, че той е ненадежден. На срещата им в понеделник изглеждал като човек, който дълго време не е спал и който дълго време е мислел как да постъпи, бил апатичен, вял, все едно не бил на себе си. Свидетелства, че този емоционален шок на ищеца продължил и през следващите дни, тъй като не се срещал с никой, което не било типично за ищеца, който винаги е бил много хладнокръвен и прагът му на търпимост от критики бил доста висок с оглед позициите, които заемал. Не му е подходило да се обижда от едно или друго твърдение и ги опровергавал чрез работа, без да се обижда или да ги преживява. Свидетелства, че през годините е имало и други публикации, но не е реагирал по този начин.

От показанията на св. С. /приятел на ищеца/ се установява, че в разговор му било споделено преди Коледа, че е взел решение да си подаде оставката с оглед изказвания на ответника, в които очертавал две червени линии, една от която била оставката на ищеца, поради която причина и, за да запази здравето си взел решението, като възнамерявал да е след изготвяне на годишния доклад, за което да уведоми президента и политическите партии. В деня на първите процесни изявления на

ответника св.С. чул по радиото, направил неуспешен опит да се свърже с ищеца, като се чули след около час и нещо, при което му било споделено от ищеца, че бил много афектиран и се разбрали да се видят уикенда, когато му дошъл на гости. Състоянието му било притеснително, със зачервено лице и очи, бил с високо кръвно и ускорен пулс. Следващите дни четял статии, интернет заглавния, коментари и ставал в се по-притеснен, обсъждали със съпругата на свидетеля възможността по обжалване на отнемане достъпа до класифицирана информация. След вторите изявления на ответника, които гледали заедно, ищецът бил безмълвен, дори не желал да обсъжда обжалване отнемане на достъпа до класифицирана информация, защото репутационните му щети били вече нанесени и няма съд, който да му върне доброто име. В национален ефир бил окачествен от министър-председателя като престъпник, който изнасял класифицирана информация, както и едва ли не това е повод за отстраняването му. Емоционалното му състояние продължило така до Нова година, когато почнал да си възвръща първоначалния вид, но в началото би по-затворен и по-апатичен.

За да отхвърли предявените искове първоинстанционният съд е приел, че изказванията на ответника от 14.01.2022 съдържали оценки и мнения на ответника (които не подлежали на проверка за достоверност) във връзка с реално осъществени факти (декларираното на 13.01.2022 намерение на ищеца да подаде оставка и отнемането на 14.01.2022 на достъпа му до класифицирана информация), като ответникът коментирал фактите, а не въвеждал нови фактически твърдения, на които да се проверява достоверността. В този смисъл реален факт било отнемането на достъпа до класифицирана информация, а становището на ответника било в контекста на работата на ДАНС и тяхната преценка в рамките на процедурата. В изказването не се съдържали обидни констатации, нито се приписвали позорни обстоятелства или престъпления, а изразените критики и негативни оценки са в рамките на конституционно гарантираната свобода на мнение. Посочените оценки /мнения дори и негативни/ не засягали честта и достойнството на ищеца, тъй като не съдържали унижителни констатации, нито неверни и позорящи обстоятелства. Ответникът нямал конкретно фактическо твърдение, че е налице връзка между оставката на ищеца и отнемането на достъпа му до класифицирана информация. Напротив на няколко пъти заявявал, че не може да каже, че има такава връзка. Оттук съдът приел, че са налице само оценъчни съждения и предположения на ответника, както и интерпретации на факти и събития, които са в рамките на свободата на мнение. Посочено е, че в случая не били налице конкретни твърдения с конкретно съдържание за точно определено обстоятелство, за да могат да бъдат предмет на клевета, съответно доколкото клеветнически твърдения не могат да се извеждат чрез предположения, асоциации и интерпретации, то оценъчните съждения не подлежали на проверка. Негативната оценка на ответника за работата на КПКОНПИ касаело работата на институцията,

поради което е приета за ирелевантна по делото, както и обстоятелството около връчване на акта за отнемане на достъпа до класифицирана информация на ищеца. За ирелевантно е прието и връчване на акта за отнемане на достъпа до класифицирана информация. Касателно коментирания „контрол за надеждност“ се сочи, че е налице подобна процедура в ЗЗКИ, така и изявленията не били насочени конкретно към ищеца, а се отнасяли общо за лицата с достъп до класифицирана информация с гриф „строго секретно“, а изказванията във връзка с процедурата представлявали субективно мнение и коментар на правомощията на определена институция - ДАНС и резултатите от нейната преценка.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е **валидно и допустимо**. Жалбата е подадена в срока по чл.259, ал.1 ГПК и е процесуално допустима. Разгледана по същество въззивната жалба е **НЕОСНОВАТЕЛНА**.

Ноторно е, че към момента на изявленията и двете страни са публични фигури, така и изявленията по съдържание касаят значим обществен въпрос. Отделено е за безспорно като факт, че в деня преди първото изявление ищецът е декларирал, че ще си подаде оставката като председател на КПКОНПИ. Установено е по делото, че преди да бъде връчен на ищеца по надлежния ред издадения индивидуален административен акт, ответникът в национален ефир е направил в процесните изявления (14.01.2022г.), като такива е сторил също по национален ефир и на 16.01.2022г. Безспорно установено е, че индивидуалният административен акт, с който е отнет достъпът на ищеца до класифицирана информация с гриф „строго секретно“ е отменен с решение № 16-П-13/24.02.2022г. от ДКСИ, след като е установено, че няма данни за разгласяване на класифицирана информация.

Спорът се концентрира в оценка на изявленията на ответника по националния ефир (на 14.01.2022г., съответно на 16.01.2022г.), т.е. дали изявленията са в рамките на законосъобразното упражняване на свободата на словото или са клеветнически внушения.

Свободата на словото трябва да бъде упражнявано при съблюдаване на необходимия баланс с правото на достойнство и добро име на личността, закрепено в чл.32, ал.1 КРБ (*Вж. Решение №309/27.05.2024г. по гр.д .№ 1202/2023г. на ВКС*). Практиката е създала критерии, по които може да се определи дали изявленията направени в публичното пространство са в рамките на законосъобразното упражняване на свободата на словото. Преценява се дали изявленията могат да бъдат квалифицирани като обида и клевета, дали съдържат неверни твърдения и внушения и дали само предават мнението на лицето, които прави изявленията. В процесните изявления не се съдържат обидни изразни средства, поради което въпросът е дали същите могат да се квалифицират като клеветнически. В практиката на ВКС се

приема, че клеветата, съответно като противоправно, следва да се квалифицира съзнателното разгласяване на неистински позорни обстоятелства за дадено лице или приписване на престъпление (Вж. Решение № 253 от 29.01.2014 г. по гр. д. № 1251/2012 г. на ВКС). Фактическите твърдения, за които се твърди, че са клеветата, могат да бъдат проверявани за вярност, като по дефиниция клеветата може да има само при отнасяне на конкретни неверни и позорни факти към определена личност. Начинът на поднасянето на фактите не може да е основание същите да се считат за клеветнически, след като те са верни, т.е. не може да се приеме за клеветническо твърдение, което се основава на истински факти, и съответно изразяването му не е противоправно (Вж. Решение № 73 от 05.02.2024 г. по гр. д. № 679 / 2023 г. на ВКС). Позорното обстоятелство, което се квалифицира като клеветата е твърдение за съществуването на определен факт, свързан от дееца с личността на пострадалия, отнасящ се до минали или настоящи прояви от личния му живот или неговата професионална реализация, укорим от гледна точка на общопризнатите морални норми, който е от естество на накърни доброто име в обществото, да компрометира честта и достойнството (Вж. Решение № 362/24.06.2025г. по гр.д. № 1887/2024г. на ВКС). По същество оплакванията са свързани с това, че процесните изявления можели да се разтълкуват, че ищецът е извършил деяние, което би могло да се квалифицира като престъпление, в този смисъл като внушение, почиващо на неточна интерпретация от фактическа и правна страна на факти и обстоятелства около подаване на оставката и отнемане на достъпа до класифицирана информация.

Свободата на словото е право и на политиците и по отношение на тях може да включва известна степен на преувеличение и дори провокации, защото дейността им е свързана с политическо противопоставяне (Вж. Решение № 50117/31.10.2022г. по гр.д. № 7/2022г. по описа на ВКС). От друга страна и допустимите граници за критика спрямо публични фигури в сравнение с частните лица са много по – широки и всяко твърдение за клеветническо изявление, което е свързано с въпрос от обществен интерес трябва да се преценява стриктно. Правото на свободно изразяване и разпространяване на информация може да включва обсъждане на дейността на публични личности, критични оценки и дори да надхвърлят добрия тон. Това е в полза на общественения контрол и политическия дебат. Публичните личности следва да търпят повече укори, но свободата на словото и на изразяването не може да се използва, за да се нанасят клевети. Ако са разпространени оценъчни съждения, те не подлежат на проверка за вярност – такива съждения съставляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност (Вж. Решение № 204 от 12.06.2015 г. по гр. д. № 7046 / 2014 г. на ВКС; Вж. Решение № 50084 от 24.11.2023 г. по гр. д. № 3487 / 2022 г. на ВКС), и могат да ангажират отговорността на автора им само ако засягат достойнството на личността, т.е. ако съставляват обида (Вж. Решение № 309 от 27.05.2024 г. по гр. д. № 1202 / 2023 г. на ВКС). Употребата на

цветисти изразни средства с негативни внушения по отношение на личността, ако представляват изразяване на мнение във връзка с общественото значение на личността не са неправомерни (*Вж. Решение № 204 от 12.06.2015 г. по гр. д. № 7046 / 2014 г. на ВКС*). Когато твърденията за конкретни факти изхождат от трети лица, които са посочени от автора на изявлението и в същото е коректно предадена информацията, няма основание за ангажиране отговорността му. Ако оценъчното съждение не е свързано с фактически данни, които да го подкрепят, не може да се приеме, че същото е в рамките на гарантираното от чл. 39 от Конституцията и и чл. 10 ЕКЗПЧОС свобода на мнение. За всеки отделен случай подлежи на преценка дали конкретното изказване с негативно спрямо засегнатото лице съдържание, освен оценка и мнение по обществен въпрос, не обективира и твърдение за конкретен злепоставящ факт (*Вж. Решение № 50084 от 24.11.2023 г. по гр. д. № 3487 / 2022 г. на ВКС*). Дори изявлението да се квалифицира като оценъчно съждение, трябва да съществуват достатъчно фактически данни, които да го подкрепят, иначе то би надхвърлило допустимото. Въпреки възприетите по-широки граници на допустима критика спрямо публичните личности, свободата на изразяване на мнение спрямо тях не е безгранична, а ограничена до възможността да бъдат засегнати неоправдано честта и достойнството на конкретната личност чрез нанасяне на обида или чрез разпространяване на клеветнически позорни обстоятелства (*Вж. Решение № 362/24.06.2025г. по гр.д. № 1887/2024г. на ВКС*).

Разграничението между фактическите твърдения и оценъчните съждения се изразява в следното: фактическите твърдения изискват доказателство за истинността им, като повдигат въпроси за тежестта на доказване и стандарта на доказване, а оценъчните съждения като мнения и коментари се считат за неподлежащи на доказване (*De Haes and Gijssels v Belgium 1997-I; 25 EHRR 1 §47; Nilsen and Johnsen v Norway 1999-VIII; 30 EHRR 878 §§49-50; Hrico v Slovakia hudoc (2004) 41 EHRR 300 §40*). Необходимостта от разграничение е продиктувано от обстоятелството, че изявенията, окачествени като оценъчни съждения се ползват с по-голяма защита от гледна точка на стандарта и тежестта на доказване. При класифицирането на определени изявения като оценъчни съждения или фактически твърдения следва спорните изявения внимателно да се разгледат, за да се идентифицират елементи, които могат да се приемат за оценъчни съждения, което става чрез разчленяване на спорното изявление на отделни части и оценка дали всеки от компонентите му може да представлява оценъчно съждения. Оценката зависи и от обстоятелствата, при които са използвани изразите, така и широкото тълкуване на идеята за оценъчните съждения може да е подкрепено от цялостния характер на спорните изявения, свързани с обществения интерес. След като се установи, че спорните изявения съдържат оценъчни съждения, следващата задача е да се определи дали е налице *prima facie* т.е. „достатъчно фактическо основание“ в тяхна подкрепа (*Jerusalem v Austria 2001-II; 37*

EHR 567 §43; *Sokolowski v Poland hudoc (2005) §48*), защото дори и оценъчните съждения се нуждаят от поне някакво фактическо основание, като стандартът на доказване изисква представяне на *prima facie* доказателство за определено фактическо основание, в който случай тежестта преминава върху другата страна да обори основанието. Така и ако факти са станали публично известни, изискването да се представят фактите, на които се основава оценъчното съждение, изгубва значението си (*Feldek v Slovakia 2001-VIII §86*). Липсата на фактическо основание за оценъчните съждения подкопава основната на презумпцията защита, дадена на оценъчните съждения. Степента на връзка между оценъчното съждение и подкрепящите го факти варира в зависимост от конкретните обстоятелства. При определяне на верността на изявленията, за да се запази повишения стандарт на защита в практиката на ЕСПЧ са възприети подходи, при които: е дадено широко и либерално тълкуване на идеята за „оценъчни съждения“ (*Unabhängige Initiative Informationsvielfalt v Austria 2002-I; 37 EHR* 710, §§9 и 41), на спорните изявления се дава цялостна оценка (*Nikula v Finland 2002-II; 38 EHR* 944 §44), при изразяването на политическо мнение се намалява важността на разграничението между фактически твърдения и оценъчни съждения (*Lombardo v Malta hudoc 2007 §60; Vides Aizsardzibas Klubs v Latvia hudoc 2004 §46*), подминаване на въпроса дали (част от) спорното изявление е клеветническо и съсредоточаване върху елемента на непропорционалността на предприетите в негов отговор мерки (*Steel and Morris v UK 2005-II; 41 EHR* 403 §§2, 47-48).

Използвайки цитираните по-горе критерии настоящият съдебен състав приема, че процесните изявления не са с клеветническо съдържание, а представляват изказано мнение, субективна оценка и извод въз основа на допустимо интерпретиране на фактически данни. При конкретния им анализ в съдържателната им част съдът стигна до извод, че доколкото е налице *prima facie* доказателство към момента на изявленията, т.е. достатъчно фактическо основание (*касателно факта на издаден от ДАНС индивидуален административен акт за отнемане на достъпа до класифицирана информация, което като факт представлява коректно предадена информацията, макар и да не е посочено, че индивидуалният административен акт не е влязъл в сила, а вследствие е бил и отменен като незаконосъобразен, но след процесните изявления*), въз основа на които са направени мнения (вкл. негативни оценки за институцията, която ищецът е ръководил) и предположения, които не са категорично (*с оглед конкретните изразни средства в 2.1., изр.2; 2.3, 2.8 изр.3*) внушаващи еднопосочен извод за конкретен злепоставящ факт, а оценъчни съждения, съответно е допустима девиация при интерпретиране и излагане на негативна оценка, оценъчните съждения поотделно и съвкупно не надвишават границата на допустимото свободно изразяване на мнение. Макар и прибързано (*с оглед последващата отмяна на коментирания индивидуален административен акт*), без доказана по делото връзка между оповестената оставка и отнемане на достъпа до класифицирана информация, но

и при липса на инсинуирано категорично становище за същата, то процесните изявления не могат да се оценят като клеветнически, давайки цялостна оценка на същите при конкретиката на обстоятелствата, прилагайки широко и „либерално“ тълкуване (виж по-горе) на идеята за оценъчни съждения свързани с обществения интерес. Използваният специфичен речеви похват на ответника допуска интерпретирането на оценъчните му съждения, но съдържателно същите в конкретната част представляват мнения и предположения по обществено значим въпрос в полза на обществения контрол, което не надхвърля допустимите граници на свободно изразяване в конкретния случай. Обстоятелството, че чрез процесните изявления се обявява в национален ефир, че лице, което заема висша публична длъжност, е с отнет достъп до класифицирана информация, но преди уведомяването му по надлежния ред, макар и некоректно и в известна степен провокативно не е противоправно, доколкото се основава на достатъчни фактически данни, за които ответникът има право да получи информация.

Настоящият състав се солидаризира и с изводите на първата инстанция касателно коментирания „контрол за надеждност“ и отнасяне на изявленията в конкретните части общо за лица с достъп до класифицирана информация с гриф „строго секретно“, вкл. квалифициране на изявленията във връзка с процедурата за субективно мнение и коментар на правомощията на ДАНС и резултатите от нейната преценка, в която връзка намира за неоснователни оплакванията във въззивната жалба за немотивираност по отношение на всяко едно от изявленията.

Достигайки до същите изводи СРС е постановил правилно и законосъобразно решение.

Така мотивиран Софийският градски съд:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло Решение № 14163/21.08.2023г., постановено по гр.д. № 15125/2022г. по описа на Софийски районен съд, 49 с-в.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____